

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Изборния кодекс

Обн. ДВ. бр.19 от 5 март 2014г., изм. ДВ. бр.35 от 22 април 2014г., изм.
ДВ. бр.53 от 27 юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 ноември 2014г., изм. ДВ.
бр.79 от 13 октомври 2015г.

§ 1. В чл. 16 се създава ал. 4 със следния текст:

„(4) Подаването на заявление по ал. 1 има последиците на заявление за регистрация за включване в изборителните списъци по постоянен адрес и спрямо него се прилагат правилата на чл. 25а.“

§ 2. В чл. 25 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „имат право да гласуват“ се заменят с „са се регистрирали за гласуване“.

2. В ал. 2, второ изречение думите „имат право да гласуват“ се заменят с „са се регистрирали за гласуване“.

§ 3. Създават се нови чл. 25а – чл. 25в със следния текст:

„Кампания за регистрация за гласуване

Чл. 25а. (1) На всеки 10 години се провежда кампания за регистрация за гласуване, която продължава не по-малко от 3 месеца и в следствие на която се актуализират изборителните списъци по чл. 25, като изборителите, които не са се регистрирали по предвидения в настоящия кодекс ред, не се включват в изборителните списъци.

(2) Българските граждани, които имат право да избират, заявяват желанието си да бъдат част от изборителните списъци с подаване на заявление по образец до органите по чл. 23, ал. 1, кметовете на кметства или до българско дипломатическо или консулско представителство в периода на кампания за регистрация за гласуване, или по реда на чл. 25б, ал. 3 и 4.

(3) Кампанията за регистрация се обявява от Централната изборителна комисия с решение, което се обнародва в „Държавен вестник“. Началото на кампанията не може да е по-рано от 7 дена от обнародване на решението. Кампанията приключва не по-късно от 15 дена преди изборния ден.

(4) С обявяването на нова кампания за регистрация по ал. 3, всички регистрации, направени до този момент, се заличават.

(5) Заявленията по ал. 2 се подават:

1. лично от гражданина или чрез лице, упълномощено с пълномощно с нотариална заверка на подписа;

2. чрез пощенска услуга в писмена форма с нотариална заверка на подписа;

3. по електронен път след попълване на трите имена на избирателя, единен граждански номер, собственото име на майката и пощенски код по постоянния му адрес във формуляр на специална страница в интернет, създадена от Централната избирателна комисия. За избирателите с неизвестна майка се предвижда специално поле за отбелязване на това обстоятелство във формуляра.

(6) При изпращане по електронен път избирателят е длъжен да посочи електронен адрес за получаване на съобщения, на който се извършва уведомяването по ал. 7. Избирателят се смята за уведомен за отказа с изпращането на съответното електронно съобщение.

(7) Отказите за регистрация се съобщават и обжалват по реда на чл. 45.

Регистрация за гласуване извън кампанията

Чл. 25б. (1) Лица, които не са се регистрирали за включване в избирателните списъци в рамките на кампанията по предходния член, могат да подадат заявление за регистрация до органите по чл. 25а, ал. 2 в срок до 15 дена преди изборния ден.

(2) Регистрацията по ал. 1 е валидна до провеждане на следващата кампания за регистрация по предходния член.

(3) Българските граждани, които имат право да избират, се регистрират за гласуване и когато при получаване на личните си документи от компетентните органи подпишат заявление за регистрация за гласуване.

(4) Български граждани, които навършват пълнолетие след датата на обнародване на акта за насрочване на изборите, но не по-късно от изборния ден, се регистрират служебно за гласуване само за конкретния избор.

(5) За регистрацията по този член се прилагат съответно чл. 25а, ал. 5 – 7.

Заличаване на незаконна регистрация

Чл. 25в. (1) Когато се установи, че регистрацията на избирател за гласуване е извършена без наличие на заявление, подадено от него, или когато заявлението е подадено от лице без представителна власт, регистрацията се заличава служебно с акт на кмета на общината или района, на длъжностни лица, определени от директора на Главна дирекция

"Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, или на длъжностни лица, определени с решение на Централната изборителна комисия.

(2) Заличаването по ал. 1 се съобщава на лицето по реда на Гражданския процесуален кодекс. Заличаването подлежи на оспорване по реда на чл. 45, ако е извършено не по-малко от един месец преди изборния ден.

Задължение за информиране за изискването за регистрация

Чл. 25г. (1) Кампанията по чл. 25а, ал. 3 се обявява по подходящ начин в печатните и електронните медии всеки ден от деня на обявяването ѝ до деня на приключването ѝ, включително и по Българското национално радио и Българската национална телевизия поне три пъти в часовия пояс между 17:00 ч. и 22:00 ч.

(2) В помещенията, в които органите на местната администрация; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; българските дипломатически и консулски представителства, и пощенските оператори, които имат лиценз за универсална пощенска услуга, обслужват граждани, задължително се поставя плакат с информация за кампанията за регистрация за гласуване, последиците от неизвършването ѝ, както и адреса на страницата за регистрация в интернет.

(3) Материалите по ал. 1 и 2 задължително съдържат думите „Регистрира ли се за участие в изборите? Ако не си, няма да можеш да гласуваш!“, изписани с шрифт, позволяващ лесно четене, или произнесени ясно и високо в звукозаписа.“

Определяне на правила за регистрация за изборите

Чл. 25д. Образците на документи за регистрация, редът и сроковете за регистрация, начините за информиране и съобщаване за регистрацията на изборителите и проверката на регистрацията се утвърждават с акт на Централната изборителна комисия.“

§ 4. В чл. 27 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 думите „имената на гражданите, които имат право да гласуват, но са пропуснати“ се заменят с „имената на гражданите, които имат право да гласуват и са се регистрирали за гласуване, но са били пропуснати“.

2. Ал. 5 се изменя така:

„(5) Дописване се извършва в изборния ден от секционната изборителна комисия по постоянен адрес (адрес на пребиваване) само за лицата, които представят удостоверение от органите по чл. 23, ал. 1 или акт на съда, от което е видно, че:

1. не са се регистрирали в сроковете по чл. 25а, ал. 3 и 25б, ал. 1;

2. не са вписани в изборителния списък поради пропуск, или
3. е отпаднало основанието, на което са били заличени.“

§ 5. В чл. 28, ал. 3 след думите „след представяне на“ се добавя „документ, от който е видно, че е бил настанен в някое от местата по ал. 1“, а след това се поставя запетая.

§ 6. В чл. 30, ал. 3 след думите „след представяне на“ се добавя „документ от капитана на плвателния съд“, а след това се поставя запетая.

§ 7. В чл. 33 се създава нова ал. 4 със следния текст:

„(4) Дописването по ал. 2 има последиците на заявление за регистрация за включване в изборителните списъци по постоянен адрес.“

§ 8. В чл. 36 се прави следното изменение:

В ал. 1 думата „изборител“ в началото на текста се заменя с „Регистриран по реда на чл. 25а изборител“.

§ 9. В чл. 37 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „изборителите“ в началото на текста се заменя с „Регистрирани по реда на чл. 25а изборители“.

2. В ал. 2 думата „изборителите“ в началото на текста се заменя с „Регистрирани по реда на чл. 25а изборители“.

§ 10. В чл. 39 се правят следните изменения:

1. Създава се нова ал. 5 със следното съдържание:

„(5) Решението за изключване от списъка на заличените лица има последиците на заявление за регистрация за включване в изборителните списъци по постоянен адрес.“

2. досегашните ал. 5 и 6 стават съответно ал. 7 и 8.

§ 11. В чл. 41 се създава ал. 4 със следния текст:

„(4) Когато преди изборите е обявена кампания за регистрация за гласуване по чл. 25а, списъците се обявяват не по-късно от 7 дена преди изборния ден.“

§ 12. В чл. 42 се създава ал. 4 със следния текст:

„(4) Когато преди изборите е обявена кампания за регистрация за гласуване по чл. 25а, списъците се публикуват не по-късно от 7 дена преди изборния ден.“

§ 13. В чл. 43 се правят следните изменения:

1. Създава се нова ал. 2 със следния текст:

„(2) Искане за отстраняване на непълноти и грешки при регистрация на изборителите не може да се прави по време на кампанията за регистрация. В този случай се подава ново заявление по чл. 25а, ал. 2.“

2. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.
5. досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите „ал. 3“ се заменят с „ал. 4“.

§ 14. В чл. 57, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Създава се нова точка 9а със следния текст:

„9а. Определя образците на документи за регистрация на избирателите, информационните материали за регистрацията, както и техническите правила за регистрацията и за информационен обмен и подаване на жалби във връзка с нея;“

2. Точка 21 се отменя.

§ 15. Чл. 87, ал. 1, т. 10 се отменя.

§ 16. В чл. 206, ал. 1 се създава второ изречение със следния текст:
„Членовете на избирателната комисия са длъжни да предложат на избирателя да гласува машинно, а ако откаже това – да му предоставят хартиена бюлетина за гласуване.“

§ 17. В чл. 209 се създава нова ал. 4 със следния текст:

„(4) Във всеки отпечатан кочан с бюлетини редът на отпечатване на имената на партиите, коалициите и независимите кандидати има поне четири варианта.“

§ 18. В чл. 218, ал. 4 в първото изречение думите „и номерата“ се заличават.

§ 19. В чл. 238, ал. 4 думите „с номера“ се заличават.

§ 20. В чл. 261, ал. 1, т. 3 думите „избирателя, в което е изписан поредният номер на“ се заменят с думите „избирателя – срещу името на“.

§ 21. В чл. 265, ал. 3, т. 1 думите „с номера“ се заличават.

§ 22. В чл. 325, ал. 1, т. 3 думите „избирателя, в което е изписан поредният номер на“ се заменят с думите „избирателя – срещу името на“.

§ 23. В чл. 328, ал. 3, т. 1 думите „с номера“ се заличават.

§ 24. В чл. 371, ал. 1, т. 3 думите „избирателя, в което е изписан поредният номер на“ се заменят с думите „избирателя – срещу името на“.

§ 25. В чл. 421, ал. 1, т. 4 думите „избирателя, в което е изписан поредният номер на“ се заменят с думите „избирателя – срещу името на“.

§ 26. В чл. 422, ал. 1, т. 4 думите „избирателя, в което е изписан поредният номер на“ се заменят с думите „избирателя – срещу името на“.

§ 27. в чл. 427 се правят следните изменения:

1. В ал. 3, т. 1 думите „с номера“ се заличават.
2. В ал. 4, т. 1 думите „с номера“ се заличават.

§ 28. Създава се нов чл. 471а със заглавие „Непубликуване на информация за регистрация за гласуване“ и следния текст:

„**Чл. 471а.** Длъжностно лице, което не постави информационен материал относно регистрацията за гласуване, когато е длъжно и е установило, че такъв не е поставен или поставеният е премахнат, или допусне нарушение на чл. 25б се наказва с глоба от 500 до 2000 лева.“

§ 29. Създава се чл. 485а със заглавие „Ненасочване към машинно гласуване“ със следния текст:

„**Чл. 485а.** Длъжностно лице, което не изпълни задължението си по чл. 206, ал. 1 се наказва с глоба от 300 лева за всеки отделен случай на ненасочване към машинно гласуване.“

§ 30. В чл. 496, ал. 1 след числото 471 се поставя запетая и думите „471а“

§ 31. В преходните и заключителни разпоредби в § 11 думите „При произвеждане на изборите за президент и вицепрезидент на републиката през 2016 г. и“ се заличават

§ 32. В преходните и заключителни разпоредби се създава нов § 11а със следния текст:

„§ 11а. При произвеждане на изборите за президент и вицепрезидент на републиката през 2016 г. машинно гласуване се произвежда в не по-малко от половината избирателни секции, като поне половината от секциите, в които се провежда машинно гласуване са в градове с население над 100 хиляди жители. Секциите за машинното гласуване се определят от Централната избирателна комисия не по-късно от 5 дни от датата на насрочването на съответния вид избор.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 33. (1) Първата кампания за регистрация на избиратели за вписване в избирателните списъци започва на 01 юли 2016 г. и приключва в деня на обнародване на решението на Народното събрание за определяне на изборния ден за изборите за президент и вицепрезидент през 2016 г.

(2) Всяка общинска и районна администрация обявява на видно място в страницата си в Интернет съобщение, че се провежда кампания за регистрация на избиратели, което съдържа възможно най-пълна информация и задължително включва:

1. информация, че граждани, които не са се регистрирали, няма да

имат право да гласуват на предстоящите избори;

2. образец на заявление за регистрация за гласуване, който може да бъде отпечатан или попълнен с електронни средства;

3. електронен адрес, на който се приемат подадени по електронен път заявления. При наличие на техническа възможност може да се изгради и особена система за приемане и автоматична обработка на заявленията.

§ 34. В Закона за българските лични документи (Обн. ДВ. бр.93 от 11 август 1998г., изм. ДВ. бр.53 от 11 юни 1999г., изм. ДВ. бр.67 от 27 юли 1999г., изм. ДВ. бр.70 от 6 август 1999г., изм. ДВ. бр.113 от 28 декември 1999г., изм. ДВ. бр.108 от 29 декември 2000г., изм. ДВ. бр.42 от 27 април 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 април 2002г., изм. ДВ. бр.54 от 31 май 2002г., изм. ДВ. бр.29 от 31 март 2003г., доп. ДВ. бр.63 от 15 юли 2003г., изм. ДВ. бр.96 от 29 октомври 2004г., изм. ДВ. бр.103 от 23 ноември 2004г., изм. ДВ. бр.111 от 21 декември 2004г., изм. ДВ. бр.43 от 20 май 2005г., изм. ДВ. бр.71 от 30 август 2005г., изм. ДВ. бр.86 от 28 октомври 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 април 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 октомври 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 декември 2006г., изм. ДВ. бр.29 от 6 април 2007г., изм. ДВ. бр.46 от 12 юни 2007г., изм. ДВ. бр.52 от 29 юни 2007г., изм. ДВ. бр.66 от 25 юли 2008г., изм. ДВ. бр.88 от 10 октомври 2008г., изм. ДВ. бр.110 от 30 декември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 май 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 октомври 2009г., изм. ДВ. бр.102 от 22 декември 2009г., изм. ДВ. бр.26 от 6 април 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 декември 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 януари 2011г., изм. ДВ. бр.23 от 22 март 2011г., изм. ДВ. бр.32 от 19 април 2011г., изм. ДВ. бр.55 от 19 юли 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2012г., изм. ДВ. бр.42 от 5 юни 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.75 от 2 октомври 2012г., доп. ДВ. бр.23 от 8 март 2013г., доп. ДВ. бр.70 от 9 август 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 юни 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 февруари 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015г., изм. ДВ. бр.80 от 16 октомври 2015г.) в чл. 17 се създава нова ал. 7 със следния текст:

„(7) При получаване на лични документи от български граждани, но преди предоставянето им, компетентните органи са длъжни да предложат за подписване заявление за регистрация за гласуване по образец. Всички подписани заявления се изпращат незабавно на органите по чл. 25а, ал. 2 от Изборния кодекс.“

§ 35. В Закона за гражданската регистрация (Обн. ДВ. бр.67 от 27 юли 1999г., изм. ДВ. бр.28 от 23 март 2001г., доп. ДВ. бр.37 от 13 април 2001г., изм. ДВ. бр.54 от 31 май 2002г., доп. ДВ. бр.63 от 15 юли 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 август 2004г., изм. ДВ. бр.96 от 29 октомври 2004г., изм. ДВ. бр.30 от 11 април 2006г., изм. ДВ. бр.48 от 15 юни 2007г., изм.

ДВ. бр.59 от 20 юли 2007г., изм. ДВ. бр.105 от 9 декември 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 януари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 март 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 октомври 2009г., изм. ДВ. бр.33 от 30 април 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 януари 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 май 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 5 юни 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 август 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 ноември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.55 от 21 юли 2015г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 25 се създава нова т. 22 със следния текст:
„22. Данни за регистрация за гласуване – дата на регистрация, компетентен орган и срок на регистрацията;“
2. Досегашните точки 22 и 23 стават съответно точки 23 и 24.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

Целите на предлагания законопроект са няколко:

- да предотврати претрупването на изборителните списъци с „мъртви души“ – изборители, които отдавна са починали или са дезинтересирани да упражняват изборителните си права, но в същото време гласовете им често са използвани за злоупотреби;

- да засили ролята на машинното гласуване като начин за намаляване на злоупотреби при преброяване на гласовете, както и да улесни изборната администрация;

- да премахне номерата на партиите в бюлетината като средство, даващо възможност за контролиран вот с „диктуване“ на числа.

Инструментът за постигане на първата цел на закона – прочистване на изборителните списъци, е активната регистрация на изборителите – задължение за заявяване на участие в изборите преди провеждането на съответния избор. Предвидено е активната регистрация да става на кампании (§ 3 относно новите чл. 25а – чл. 25д), които да се провеждат на всеки десет години (чл. 25а, ал. 1 и 3). Избирането на тази продължителност е с цел облекчаване на административната тежест за гражданите, за да не им се налага да губят времето си в контакти с администрацията. При регистрация на всеки десет години среднестатистическият изборител би посетил изборната администрация пет до шест пъти през живота си, за да заяви желанието си да участва в избори.

Предвидено е кампанията по регистрация да продължава не по-малко от 3 месеца – достатъчен срок за извършването ѝ предвид големия брой лица, които трябва да се регистрират. Обявяването на кампанията трябва да става достатъчно дълго преди провеждането на следващите избори, за да не се товари изборната администрация – предвидено е кампанията да е най-малко 2 месеца преди провеждането на избори или национален референдум, определени като времето преди обявяване на изборния ден (чл. 25а, ал. 2).

Регистрацията може да се извърши по три начина (чл. 25а, ал. 4) – с лично явяване на лицето, с изпращане на електронно съобщение до администрацията, или по пощата – с декларация с нотариална заверка на подписите. Целта е да се разшири до максимална степен възможността за регистрация, тъй като нерегистрирането води до загуба на възможност да се упражни изборителното право. Регистрация с изпращане на подписани документи не е предвидена, тъй като по този начин не може да се постигне основната ѝ цел – реална проверка на това доколко са актуални списъците

на избирателите. Предлаганите форми на дистанционна регистрация нямат този недостатък, тъй като предвиждат въвеждане на лични данни, които не се срещат в личните документи – име на майката на избирателя и пощенски код. Това не е пречка за неистинска регистрация на малък брой лица, но би създавало сериозни логистични проблеми, ако трябва да се регистрират по-голям брой избиратели (а регистрацията на единични „фалшиви“ избиратели не води до желанния резултат).

За да се улесни комуникацията на гражданите с администрацията и регистрацията за гласуване да става бързо и близо до хората, е предвидено, че регистрацията може да се извърши във всяка общинска администрация, всяко кметство в страната и във всяко дипломатическо или консулско представителство на Република България. Това гарантира максимален достъп на гражданите до възможността да се регистрират, за да не загубят възможност да упражнят избирателните си права.

За да не бъдат ограничени правата на гражданите, които не са се регистрирали, се предвижда и възможност за индивидуална регистрация извън периода на регистрационната кампания. Срокът за това обаче е до 15 дена преди изборния ден (чл. 25б, ал. 1). Гражданите, които имат право да избират, могат да се регистрират за гласуване и с попълване на декларация при получаване на личните си документи (с попълване на отделна декларация по образец, която получават от органите на МВР) (чл. 25а, ал. 3, първо изречение и § 32, който въвежда декларацията в заявлението за издаване на лични документи).

Административно системата за подаване на заявления за регистрацията и откази е интегрирана в досегашната изборна администрация, като се прилагат и същите процедури (чл. 25а, ал. 2; чл. 25б, ал. 1, § 11 – 13, както и § 14). Методическото ръководство върху процеса е задача на Централната избирателна комисия, съгласно сега съществуващите правила в Изборния кодекс (чл. 57, ал. 1, т. 1 от сега действащия текст). Това гарантира ниски разходи за въвеждане на новия институт и липса на нужда от приспособяване на администрацията.

Извън тази основна промяна в регистрацията на избирателите са предвидени и други мерки, които да изключат злоупотребите при дописване на избиратели. Така с § 4 е предвидено, че дописване на избиратели в изборния ден ще се допуска не по решение на секционните избирателни комисии, взето по вътрешно убеждение, а само срещу издаден от общината/района документ за причината за отсъствие на едно лице от списъка (избирателите следва сами активно да търсят дали са вписани в списъците и да отстранят своевременно грешките по реда на чл. 43 ИК в настоящата редакция, а не да действат едва в изборния ден). С §§ 5 и 6 се предвижда подобен режим и при дописване на избиратели, които са били регистрирани за гласуване в лечебни заведения или на кораби – освен

декларация, че няма да гласуват на друго място, тези избиратели трябва и да представят документ, удостоверяващ престоя им в лечебното заведение или от капитана на кораба, за да гласуват по постоянния си адрес.

§§ 1, 7 и 8 се отнасят до лицата, които гласуват в чужбина или по настоящ адрес. При тях регистрацията за гласуване на място, различно от постоянния адрес, ще има последиците на регистрацията за гласуване и подалите заявление ще се вписват в избирателните списъци до следващата кампания по регистрация. За избирателите в чужбина ще бъде възможно и гласуване без предварителна регистрация, тъй като разстоянието между мястото, където има български граждани, и най-близкото консулско или дипломатическо представителство може да бъде няколкостотин километра. Затова при тези граждани гласуването може да се осъществи и без предварителна регистрация съгласно сега действащите правила (чл. 33, ал. 2 от Изборния кодекс в сегашната му редакция). Това гарантира правата на българските граждани в чужбина да гласуват.

Новите §§ 14, 15 и 17 – 27 предвиждат отпадане на номерата на партиите, което ще възпрепятства контролирания вот от неграмотни избиратели. На бюлетината ще бъдат изписани само имената на партиите и коалициите, при това в поне четири различни варианта за всеки кочан (§ 14). Това ще елиминира възможността да се гласува по продиктуван номер или с конец.

§ 16 и 29 засилват машинното гласуване като средство за забързване на преброяването на гласовете и за премахване на съмненията за измами при съставяне на изборни протоколи. Затова е предвидено машинното гласуване да се превърне в подразбираща се опция за избирателите – изменението на чл. 206 (§ 16) гарантира, че избирателната комисия ще съветва избирателя да гласува машинно, а той би могъл да откаже. За нарушение на задължението (§ 29) се предвижда тежка санкция за членовете на избирателната комисия – глоба от 300 лева за всеки отделен случай.

Освен това се предвижда на президентските избори през 2016 г. машинното гласуване да бъде въведено в половината избирателни секции (§ 31 и 32). § 11 от сега действащия Изборен кодекс предвижда тестовото въвеждане на машинното гласуване да стане в максимум 500 секции. Точният брой на секциите обаче се определя от Централната избирателна комисия и на последните избори беше далеч по-малък (само 50 секции). Намаляването на броя на секциите не дава възможност да се установят силните и слабите страни на машинното гласуване, т.е. да се проведе истински „експериментът“ по установяване на резултатите от него. Затова се предвижда машинно гласуване да има в много повече секции – това едновременно ще осигури реален тест на новия вид гласуване и

достъпността му до по-широк кръг лица (поне половината избиратели). За да е осигурен достатъчно широк достъп на населението се предвижда поне половината секции с машинно гласуване да са в големите градове, където броят на избирателите в секция е по-голям.

Очакваните резултати от прилагане на новата уредба са:

- „изчистване“ на избирателните списъци от лица, които вече са починали (съществуват курioзни случаи на „избиратели“ на възраст над 130 години) или нямат желание да гласуват. Това ще намали и нуждата от печатане на дълги избирателни списъци, съответно ще спести разходи, и като цяло ще облекчи работата на изборната администрация. Най-силният положителен ефект обаче е намаляването на възможността за контролиран вот и изборни измами с гласуване на несъществуващи лица.

- прекратяване на практиката за контролирано гласуване със запомняне на номера;

- забързано въвеждане на машинното гласуване с цел по-бързо преброяване на вота и ограничаване на измамите.

Законопроектът се очаква да предизвика финансови разходи за закупуване или наем на устройства за гласуване – става въпрос за 3000 до 4000 машини. Ако цената на изборна машина е около 1 000 лева за брой (подобни бяха цените при предпоследните два търга) става въпрос за разходи около 4 000 000 лева. Общите разходи за провеждане на изборите през 2015 г. бяха около 60 милиона лева. Тези разходи обаче са били предвидени за държавния бюджет още при въвеждането на Изборния кодекс, когато е предвидено да има машинно гласуване и те рано или късно ще трябва да бъдат направени от държавата. Освен това въвеждането на машинно гласуване ще намали разходите на държавата за обезщетяване на членове на избирателните комисии, които дълго чакат да отчетат резултатите (случаят „Арена Армеец“ при последните избори) – поради това държавата изплати по 60 лева на около 3000 души, което прави около 180 000 лева спестени разходи при по-бързо преброяване. Засиленото гражданско участие в изборите и възможността за пресичане на измамите също са цели, които оправдават увеличените разходи.

Подаването на документи с електронен подпис може да изисква разходи за изграждане на автоматизирани системи, но такива не са напълно задължителни. За целта може да се използва съществуващата информационна инфраструктура на администрацията, като е възможно единствено да се наложи разработване на нови софтуерни продукти (по данни от регистъра на обществените поръчки разработването на такъв продукт струва между 40 000 и 100 000 лева; напълно е възможно да се разработи единен модул за получаване на заявления за всички общини в

страната). Това обаче не е задължително, доколкото е възможно данните да се обработват и ръчно. Разходи за наемане на нова администрация няма да има, тъй като регистрацията на избирателите може да бъде поета от служителите в общините, които извършват гражданска регистрация – те са достатъчно на брой, за да могат ефективно да обработят заявленията. Евентуално ще се наложат минимални разходи за обучение на персонала, като обучение от 1 ден би било достатъчно.

Разходите за гражданите са минимални, освен ако не желаят да подават документи с нотариална заверка, за която е въведена такса от шест лева с ДДС.

Законопроектът не засяга въпроси от компетентността на Европейския съюз, доколкото не съществуват правила за процедурите за гласуване и определяне на условията за упражняване на избирателното право. Той създава известни затруднения пред упражняването на избирателното право, които обаче са въведени с легитимна цел – избягване на изборни измами чрез вписване на вота на несъществуващи лица. Мярката „активна регистрация“ е годна да постигне поставената цел, тъй като изисква предварително заявяване на самоличността на гражданина пред професионална администрация. Тя е пропорционална, защото предвижда малък контакт с администрацията (три до четири пъти в живота на гражданина), дава множество възможности за осъществяване на регистрацията, вкл. по Интернет, и поставя напълно реални срокове за регистрация, вкл. възможност за регистрация след пропускане на срока. Поради това законопроектът съответства на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи и протоколите към нея, както и на изискванията на българската Конституция.

ВНОСИТЕЛИ: